

Αριθ. πρωτ.: 7698/20.8.2015

Ερμηνευτική Εγκύκλιος στο ν. 3869/2010 «Ρύθμιση των οφειλών υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων και άλλες διατάξεις» (Α'130) , όπως τροποποιήθηκε με τα άρθρα 1 έως 4 του Κεφαλαίου Α της υποπαραγράφου Α4 της παραγράφου Α' του Μέρους Β' του ν. 4336/2015 «Συνταξιοδοτικές διατάξεις - Κύρωση του Σχεδίου Σύμβασης Οικονομικής Ενίσχυσης από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας και ρυθμίσεις για την υλοποίηση της Συμφωνίας Χρηματοδότησης» (Α' 94)

Αθήνα, 20/8/2015

Αριθ. πρωτ.: 7698

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΥΠΟΔΟΜΩΝ, ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ και ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Γραφείο Υπουργού

Πληροφορίες: Ν. Μπιτούνη

Αικ. Ανουσάκη

Τηλ. 2103332626

Ταχ. Δ/ση: Νίκης 5-7

Πλ. Συντάγματος

ΘΕΜΑ: Ερμηνευτική Εγκύκλιος στο ν. 3869/2010 «Ρύθμιση των οφειλών υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων και άλλες διατάξεις» (Α'130) , όπως τροποποιήθηκε με τα άρθρα 1 έως 4 του Κεφαλαίου Α της υποπαραγράφου Α4 της παραγράφου Α' του Μέρους Β' του ν. 4336/2015 «Συνταξιοδοτικές διατάξεις - Κύρωση του Σχεδίου Σύμβασης Οικονομικής Ενίσχυσης από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας και ρυθμίσεις για την υλοποίηση της Συμφωνίας Χρηματοδότησης» (Α' 94).

Η παρατεινόμενη κατά χρόνο και επεκτεινόμενη σε ολόένα και μεγαλύτερες ομάδες του πληθυσμού της χώρας οικονομική κρίση, οδήγησε και οδηγεί αυξανόμενο κατ' έτος αριθμό πολιτών στην αναζήτηση δικαστικής προστασίας κατ' εφαρμογή των διατάξεων του ν. 3869/2010 (Α' 130).

Επιχειρείται εκσυγχρονισμός του πλαισίου του ν. 3869/2010 για τα υπερχρεωμένα φυσικά πρόσωπα, του νόμου 3869/2010, γνωστού ως «νόμος Κατσέλη», έτσι ώστε να καταστεί περισσότερο αποτελεσματικός και λειτουργικός και να καταστεί εφικτή η παροχή δικαστικής κρίσης σε εύλογο χρόνο.

Η βελτίωση του πλαισίου λειτουργίας του θεσμικού πλαισίου θα συντελέσει στην αποτελεσματικότερη λειτουργία της Δικαιοσύνης, στην άμεση παροχή δικαστικής προστασίας στους πολίτες που τη δικαιούνται, ώστε να διασφαλίζουν αξιοπρεπή διαβίωση για τους ίδιους και τις οικογένειές τους, ενώ παράλληλα θα περιορίσει στο ελάχιστο τη δυνατότητα καταχρηστικής λειτουργίας του όλου πλαισίου.

Ειδικότερα:

Με την παρ. 1 του άρθρου 1 με την οποία αντικαθίσταται το άρθρο 1 του ν. 3869/2010.:

διευκρινίζεται ότι στις ρυθμίσεις του νόμου υπάγονται όλα τα φυσικά πρόσωπα που δε διαθέτουν πτωχευτική ικανότητα, δηλαδή, μισθωτοί, άνεργοι, ελεύθεροι επαγγελματίες, και πρώην έμποροι που, κατά το χρόνο υποβολής της αίτησης υπαγωγής έχουν χάσει την πτωχευτική ικανότητα και δεν τελούν υπό πτώχευση. Τα παραπάνω πρόσωπα πρέπει να τελούν σε γενική και μόνιμη αδυναμία εξυπηρέτησης

των οφειλών τους.

Διευκρινίζεται επίσης ότι στις ρυθμίσεις δύνανται να υπαχθούν ληξιπρόθεσμες οφειλές, ενώ αποκλείονται περιπτώσεις δόλιας χρεωκοπίας.

Επιπλέον διευρύνεται το πεδίο εφαρμογής των διατάξεων του ν. 3869/2010 και σε ρύθμιση βεβαιωμένων οφειλών προς το Δημόσιο, τη Φορολογική Διοίκηση, τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α' και Β' βαθμού και τους Οργανισμούς Κοινωνικής Ασφάλισης.

Σε περίπτωση προηγούμενης υπαγωγής των οφειλών προς το Δημόσιο σε άλλο ρυθμιστικό πλαίσιο, ο οφειλέτης επιλέγει εάν επιθυμεί να το διατηρήσει ή να υπαχθεί στις διατάξεις του ν. 3869/2010, αλλά σε κάθε περίπτωση δεν είναι δυνατή η παράλληλη χρήση άλλου θεσμικού πλαισίου διευθέτησης οφειλών. Εξαιρούνται της ρύθμισης, οφειλές αιτία των οποίων είναι τυχόν αδίκημα οφειλόμενο σε δόλο, βαριά αμέλεια (αδικοπραξία) ή σε χρηματικές ποινές ή διοικητικά πρόστιμα. Συνεπώς, δεν είναι δυνατή η ρύθμιση οφειλών που προέρχονται από μη απόδοση Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ) καθώς η μη απόδοσή τους αποτελεί αδίκημα.

Στις ρυθμιζόμενες οφειλές δεν συμπεριλαμβάνονται όσες αφορούν υποχρεώσεις διατροφής συζύγου ή ανηλίκου τέκνου.

Επιπλέον, οι παραπάνω οφειλές δεν πρέπει να έχουν δημιουργηθεί κατά το τελευταίο έτος πριν την υποβολή αίτησης υπαγωγής στις διατάξεις του ν. 3869/2010. Οι οφειλές προς το Δημόσιο πρέπει υποχρεωτικά να συντρέχουν με οφειλές προς ιδιώτες.

Με την παρ. 2 του άρθρου 1 με την οποία τροποποιείται - συμπληρώνεται το άρθρο 2 του ν. 3869/2010:

καθορίζεται η υποχρέωση των φορέων του Δημοσίου να παρέχουν βεβαιώσεις οφειλών προς υπαγωγή στη ρύθμιση.

Η διάταξη καταλαμβάνει κατ' αρχάς αιτήσεις που υποβάλλονται μετά την έναρξη ισχύος του ν. 4336/2015, ενώ σύμφωνα δε με τη μεταβατική διάταξη της παρ. 3 του άρθρου 2 του Κεφαλαίου Α της υποπαραγράφου Α4 της παραγράφου Α' του Μέρους Β', και οφειλέτες που έχουν ήδη υποβάλει αιτήσεις υπαγωγής αλλά κατά τη δημοσίευση του παρόντος δεν έχει επέλθει δικαστικός συμβιβασμός αυτών, δύνανται να επανυποβάλλουν αιτήσεις προκειμένου να συμπεριληφθούν και οφειλές τους προς το Δημόσιο, παραιτούμενοι από την προηγούμενη αίτηση.

Με τις παρ. 3 και 4 του άρθρου 1 με τις οποίες τροποποιούνται οι παρ. 1 και 2 του άρθρου 4 του ν. 3869/2010 αντίστοιχα:.

περιγράφεται η διαδικασία υποβολής της αίτησης υπαγωγής στις διατάξεις του ν. 3869/2010 και τα απαιτούμενα για την υπαγωγή δικαιολογητικά.

Παρέχεται επιπλέον νομοθετική εξουσιοδότηση για έκδοση Κοινή Απόφασης των συναρμοδίων Υπουργών, με την οποία θα προσδιορίζονται ο τύπος της αίτησης με τυποποιημένα υποδείγματα και τα απαιτούμενα συνοδευτικά έγγραφα και δικαιολογητικά.

Με την αίτηση κατατίθενται:

α. σχέδιο για τη διευθέτηση οφειλών ή,

β. εφόσον ο οφειλέτης πληροί τις προϋποθέσεις της εισαγόμενης παρ. 5α του ν. 3869/2010, αίτημα διαγραφής οφειλών.

Η αίτηση συνοδεύεται και από υπεύθυνη δήλωση αναφορικά με την ορθότητα του περιεχομένου της αίτησης και την ορθότητα των δικαιολογητικών.

Με τις παρ. 5 και 6 του άρθρου 1 με τις οποίες τροποποιείται η παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 3869/2010 και προστίθεται νέα παρ. 4 στο ίδιο άρθρο:

περιγράφεται η διοικητική διαδικασία παραλαβής, ελέγχου και εν γένει διαχείρισης των αιτήσεων και των απαιτούμενων δικαιολογητικών από τις Γραμματείες των ειρηνοδικείων. Σε περίπτωση που διαπιστώνεται έλλειψη δικαιολογητικών, με ευθύνη της Γραμματείας καλείται ο οφειλέτης να τα προσκομίσει, εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την υποβολή της αίτησης, ενώ σε περίπτωση παρέλευσης άπρακτης της προθεσμίας, η αίτηση τίθεται στο αρχείο και δεν προσδιορίζεται δικάσιμος.

Με την παρ. 7 του άρθρου 1 με την οποία αντικαθίσταται η παρ. 5 του άρθρου 4 του ν. 3869/2010, με την παρ. 10 του άρθρου 1 με την οποία αντικαθίσταται η παρ. 2 του άρθρου 5 του ν. 3869/2010, με την παρ. 14 του άρθρου 1 με την οποία αντικαθίσταται η παρ. 1 του άρθρου 6 του ν. 3869/2010 και με την παρ. 15 του άρθρου 1 με την οποία αντικαθίσταται η παρ. 2 του άρθρου 6 του ν. 3869/2010: καθορίζονται δικαστικές προθεσμίες ως ακολούθως:

α. η δικάσιμος για τη συζήτηση της αίτησης προσδιορίζεται εντός έξι (6) μηνών από την ημερομηνία ολοκλήρωσης της υποβολής της αίτησης.

β. η επίδοση αντιγράφου της αίτησης στους πιστωτές γίνεται εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την ολοκλήρωση της κατάθεσης της αίτησης.

γ. η ημερομηνία επικύρωσης προσδιορίζεται εντός δύο (2) μηνών από την ολοκλήρωση της κατάθεσης, κατά την οποία είτε επικυρώνεται ο ενδεχόμενος δικαστικός συμβιβασμός από τον ειρηνοδίκη είτε συζητείται ενδεχόμενο αίτημα για έκδοση προσωρινής διαταγής και λήψης προληπτικών μέτρων. δ. η ακροαματική διαδικασία προσδιορίζεται εντός τεσσάρων (4) μηνών από την έκδοση προσωρινής διαταγής.

ε. η αναστολή των καταδικαστικών μέτρων δεν μπορεί να παρατείνεται πέραν των έξι (6) μηνών από την ολοκλήρωση της κατάθεσης της αίτησης.

Σε κάθε περίπτωση όμως, εφόσον δεν τηρούνται οι παραπάνω προθεσμίες δίχως υπαιτιότητα του οφειλέτη, αυτός μπορεί να υποβάλει νέο σχετικό αίτημα με το οποίο θα επέρχεται αναστολή καταδικαστικών μέτρων.

Με της παρ. 8 άρθρου 1 με την οποία αντικαθίσταται η παρ. 6 του άρθρου 4 του ν. 3869/2010: καθορίζεται η υποχρέωση του οφειλέτη σε σύμμετρη ικανοποίηση των πιστωτών του, μηνιαίως, κατά το σχέδιο αποπληρωμής που έχει επικυρωθεί ή σύμφωνα με την απόφαση προσωρινής διαταγής και αναστέλλεται η παραγραφή των απαιτήσεων των πιστωτών.

Με τις παρ. 11 με την οποία προστίθεται παράγραφος 3 στο άρθρο 5 του ν. 3869/2010 και με την παρ. 17 με την οποία αντικαθίσταται το εδ. α' της παρ. 2 του άρθρου 8 του ν. 3869/2010:

Εισάγεται το κριτήριο των ευλόγων δαπανών διαβίωσης του οφειλέτη και της οικογένειάς του, όπως εκάστοτε προσδιορίζεται από την Ελληνική Στατιστική Υπηρεσία ΕΛΣΤΑΤ, ως εξαιρούμενες από το εισόδημα του οφειλέτη και της οικογένειάς του, προκειμένου να καθοριστούν οι μηνιαίες καταβολές προς του πιστωτές του, τόσο με την προσωρινή διαταγή όσο και με την οριστική δικαστική απόφαση. Ταυτόχρονα όμως προβλέπεται ότι, σε κάθε στάδιο, το τυχόν υπερβαίνον τις εύλογες δαπάνες διαβίωσης, αποδίδεται στους πιστωτές του οφειλέτη, μέσω των μηνιαίων καταβολών.

Με την παρ. 12 του άρθρου 1 με την οποία προστίθεται παρ. στο 4 στο άρθρο 5 του ν. 3869/2010:

Προσδιορίζεται με σαφήνεια η υποχρέωση του οφειλέτη να τηρεί τις υποχρεώσεις του και να καταβάλει μηνιαίως το καθορισμένο ποσό, ενώ σε περίπτωση μη καταβολής τριών (3) δόσεων στο ίδιο έτος, πάυει η αναστολή των καταδικαστικών μέτρων.

Με την παρ. 13 του άρθρου 1 με την οποία προστίθεται άρθρο 5α στο ν. 3869/2010: Προβλέπεται διαδικασία Ταχείας Διευθέτησης Μικρο-οφειλών. Η διάταξη αφορά υπερχρεωμένα φυσικά πρόσωπα της παρ. 1 του ν. 3869/2010 για τα οποία συντρέχουν σωρευτικά οι ακόλουθες προϋποθέσεις, κατά το χρόνο υποβολής αίτησης υπαγωγής:

- α. Το σύνολο των οφειλών τους δεν υπερβαίνει τις είκοσι χιλιάδες (20.000) ευρώ
- β. Έχουν μηδενικό εισόδημα
- γ. Δε διαθέτουν ακίνητη περιουσία
- δ. Δεν έχουν μεταβιβάσει ή εκποιήσει ακίνητη περιουσία τον τελευταίο χρόνο
- ε. Το σύνολο της λοιπής περιουσίας τους, συμπεριλαμβανομένων τυχόν καταθέσεων δεν υπερβαίνει τα χίλια (1.000) ευρώ
- στ. Υπήρξαν συνεργάσιμοι δανειολήπτες, όπως η έννοια προσδιορίζεται στον Κώδικα Δεοντολογίας των Τραπεζών.

Ειδικά η τελευταία προϋπόθεση θα λαμβάνεται υπόψη για αιτήσεις που θα υποβληθούν από το έτος 2016 και έπειτα, δεδομένου ότι ο Κώδικας Δεοντολογίας Τραπεζών τέθηκε τυπικά σε ισχύ από το έτος 2015 αλλά τίθεται σε εφαρμογή σταδιακά.

Για οφειλέτες που πληρούν τις παραπάνω προϋποθέσεις, προβλέπεται :

- άμεση διαγραφή οφειλών.
- περίοδος επιτήρησης δεκαοκτώ (18) μηνών κατά την οποία εάν υπάρξει οποιαδήποτε μεταβολή της περιουσιακής τους κατάστασης οφείλουν να ενημερώσουν τους πιστωτές τους και το δικαστήριο. Επίσης, κατά την περίοδο επιτήρησης οι πιστωτές νομιμοποιούνται να ενημερώσουν το δικαστήριο για οποιαδήποτε μεταβολή της περιουσιακής κατάστασης του οφειλέτη περιέλθει σε γνώση τους.
- σε περίπτωση μεταβολής της περιουσιακής κατάστασης, οι οφειλέτες νομιμοποιούνται να ζητήσουν μεταρρύθμιση της δικαστικής απόφασης, έτσι ώστε να μπορούν να εφαρμοστούν οι λοιπές διατάξεις του ν. 3869/2010, προτείνοντας σχέδιο αποπληρωμής.
- τυχόν απόκρυψη περιουσιακής μεταβολής από τον οφειλέτη, κατά την περίοδο επιτήρησης, επιφέρει άρση διαγραφής και τις προβλεπόμενες στο ν. 3869/2010 κυρώσεις σε περίπτωση μη τήρησης της υποχρέωσης ειλικρίνειας.

Μετά τη λήξη της περιόδου επιτήρησης, η νομική κατάσταση της υπερχρέωσης του οφειλέτη αίρεται.

Με την παρ. 16 του άρθρου 1 με την οποία αντικαθίσταται το εδάφιο α' της παρ. 3 του άρθρου 6 του ν. 3869/2010:

η διάταξη αναδιατυπώνεται προκειμένου να διευκρινιστεί το πεδίο εφαρμογής της σε ιδιωτικές οφειλές.

Με την παρ. 18 του άρθρου 1 με την οποία αντικαθίσταται το άρθρο 9 του ν. 3869/2010:

Βελτιώνεται η προγενέστερη ρύθμιση του ν.3869/2010 με την οποία προβλέπεται, με τη δικαστική απόφαση, δυνατότητα ρευστοποίησης της ακίνητης περιουσίας του οφειλέτη, εκτός της κύριας κατοικίας του.

Με την προϊσχύουσα διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 9 του ν. 3869/2010, η προστασία της κύριας κατοικίας εκτείνεται σε αντικειμενική αξία κύριας κατοικίας ύψους ίσου με το αφορολόγητο ποσό αντικειμενικής αξίας της πρώτης κατοικίας, συν πενήντα τοις εκατό (50%).

Με την τροποποιημένη διάταξη καθορίζονται ως κριτήρια για την προστασία της πρώτης κατοικίας α) το εισόδημα του οφειλέτη, β) η αξία της πρώτης κατοικίας και γ) το ύψος του συνόλου των οφειλών. Παρέχεται δε, νομοθετική εξουσιοδότηση σε έκδοση κοινής υπουργικής απόφασης, με την οποία θα καθορίζονται τα όρια των παραπάνω κριτηρίων.

Έως την έκδοση της κοινής υπουργικής απόφασης, σύμφωνα με τη μεταβατική διάταξη της παρ. 6 του άρθρου 2, εξακολουθεί να εφαρμόζεται η αρχική διάταξη (αντικειμενική αξία κύριας κατοικίας ύψους ίσου με το αφορολόγητο ποσό αντικειμενικής αξίας της πρώτης κατοικίας, συν πενήντα τοις εκατό (50%).

Με την παρ. 19 του άρθρου 1 με την οποία προστίθεται παράγραφος 4 στο άρθρο 10 του ν. 3869/2010:

Εισάγεται και στο σημείο αυτό η έννοια του συνεργάσιμου δανειολήπτη κατά τον Κώδικα Δεοντολογίας Τραπεζών.

{Η προϋπόθεση θα λαμβάνεται υπόψη για αιτήσεις που θα υποβληθούν από το έτος 2016 και έπειτα, δεδομένου ότι ο Κώδικας Δεοντολογίας Τραπεζών τέθηκε τυπικά σε ισχύ από το έτος 2015 αλλά τίθεται σε εφαρμογή σταδιακά}

Με την παρ. 20 του άρθρου 1 με την οποία προστίθεται παράγραφος 3 στο άρθρο 13 του ν. 3869/2010:

Εισάγεται διάταξη για ανάπτυξη και τήρηση Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος στα ειρηνοδικεία της χώρας και παρέχεται νομοθετική εξουσιοδότηση στον Υπουργό Δικαιοσύνης Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων για έκδοση υπουργικής απόφασης, προκειμένου να καθοριστούν οι λεπτομέρειες εφαρμογής.

Με την παρ. 1 του άρθρου 2:

Υποχρεούνται όλοι οι οφειλέτες που έχουν υποβάλει αίτηση υπαγωγής στις διατάξεις του ν. 3869/2010 και κατά το χρόνο έναρξης ισχύος του ν. 4336/2015 η υπόθεσή τους εκκρεμεί για διάστημα άνω των έξι (6) μηνών από την υποβολή της αίτησης, χωρίς να έχει εκδικαστεί ή να έχει επέλθει δικαστικός συμβιβασμός, να προσκομίσουν επικαιροποιημένα τα στοιχεία που απαιτούνται για υποβολή της αίτησης, ενώ τυχόν παράβαση της διάταξης και μη υποβολή επικαιροποιημένων στοιχείων, επιφέρει για τον οφειλέτη τις συνέπειες της μη ειλικρινούς δήλωσης και απώλεια προστασίας. Η διάταξη εισάγεται με δεδομένο ότι εκκρεμούν περί τις 130.000 αιτήσεις και είναι αναγκαίο να επανεξεταστεί η συνδρομή των τυπικών προϋποθέσεων υποβολής αίτησης.

Με την παρ. 4 του άρθρου 2:

Υποχρεούνται όλοι οι οφειλέτες που έχουν υποβάλει αίτηση υπαγωγής στις διατάξεις του ν. 3869/2010 που η υπόθεσή τους έχει προσδιοριστεί να συζητηθεί πέραν μιας τριετίας από το χρόνο έναρξης ισχύος του ν. 4336/2015, να υποβάλλουν, εντός τεσσάρων (4) μηνών από την έναρξη ισχύος, αίτηση για επαναπροσδιορισμό της συζήτησης της υπόθεσής τους σε συντομότερη δικάσιμο.

Εάν δεν υποβληθεί σχετική αίτηση εντός του προβλεπόμενου διαστήματος, η δικάσιμοι επαναπροσδιορίζονται αυτεπαγγέλτως σε συντομότερη δικάσιμο, εντός τριετίας. Οι παραπάνω επαναπροσδιορισμοί δικασίμων γίνονται ατελώς για τον αιτούντα.

Η διάταξη εισάγεται προκειμένου να αντιμετωπιστεί το πλήθος των υποθέσεων που εκκρεμούν, καθώς η σύσταση νέων Τμημάτων στα ειρηνοδικεία και οι προσλήψεις νέων ειρηνοδικών, καθιστούν εφικτό τον ορισμό σύντομης δικασίμου για όλες τις υποθέσεις, η συζήτηση των οποίων έχει αρχικά προσδιοριστεί πέραν της τριετίας (επί της ουσίας πέραν του έτους 2018).

Με το άρθρο 3:

Τροποποιείται ο Κώδικας Οργανισμού Δικαστηρίων και Δικαστικών Λειτουργών και συστήνονται Τμήματα σε ειρηνοδικεία της Επικράτειας, για την ταχεία εκδίκαση υποθέσεων που εκκρεμούν.

Με το άρθρο 4:

Αυξάνονται οι Οργανικές Θέσεις ειρηνοδικών και δικαστικών υπαλλήλων που υπηρετούν σε ειρηνοδικεία, έτσι ώστε να στελεχωθούν τα νέα Τμήματα και να αντιμετωπιστεί διοικητικά το πλήθος των υποθέσεων που εκκρεμούν.

Έναρξη Ισχύος

Η ισχύς των διατάξεων αρχίζει από την υπογραφή της Σύμβασης Χρηματοδοτικής Διευκόλυνσης της Παρ. Β' του άρθρου 3 του ν. 4336/2015 από τα συμβαλλόμενα μέρη, την 19η Αυγούστου 2015.

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΗΛΙΑΣ ΞΑΝΘΑΚΟΣ

<http://www.taxheaven.gr>